

Monumentnummer*: 520748

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **02 maart 2009**
Kadaster deel/nr **82827/53**

*Woonplaats** **Laag Zuthem** *Gemeente** **Raalte** *Provincie** **Overijssel**

Locatiennaam **Laag Zuthem** *Locatieomschrijving*

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Heino	G			376
Heino	G			904
Heino	G			378
Heino	G			444
Heino	G			380
Heino	G			374
Heino	G			443
Heino	G			347
Heino	G			438
Heino	G			379
Heino	G			437
Heino	G			375
Heino	G			409
Heino	G			416
Heino	G			367

*Omschrijving***

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving onderdeel 2: (op de bijbehorende kaart aangegeven met nr. 2)

HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG behorende tot de buitenplaats Den Alerdinck. Deels in structuur en deels in detail gaaf bewaarde tuin- en parkaanleg in landschapsstijl. De huidige aanleg vindt zijn oorsprong in de periode tussen 1647 en 1684, toen het goed eigendom was van Peter van Uterwijcken. In deze periode werd een omgracht, classicistisch hoofdgebouw gebouwd, dat omgeven werd door een wat formele aanleg bestaande uit een rechthoekig stelsel van grachten en een rechte toegangslaan naar het huis zoals op een kaart uit 1680 door Steven Rhemen is te zien. Op het voorplein stond een bouwhuis. Vermoedelijk werd rond 1817 (maar wellicht eerder in de periode 1797 en 1807) het terrein rondom het huis getransformeerd in de nog bestaande landschappelijke stijl, waarbij de grachten werden vergraven tot een ingenieus vormgegeven, royale slingerende waterpartij. De aanleg heeft aan de achterzijde een bloten en ín zichzelf gekeerd karakter. Er zijn nauwelijks zichten buiten het park. In het algemeen wordt er vanuit gegaan dat Bernardus Josephus van Sonsbeeck, hij werd eigenaar in 1797, verantwoordelijk was voor deze transformatie. Of hierbij een landschapsarchitect betrokken is geweest, is niet bekend, maar gezien de architectonische kwaliteiten wordt wel eens verondersteld dat het park is uitgevoerd naar een ontwerp van G.A. Blum. Het terrein aan de achterzijde van het huis werd voorzien van met hakhoutbossen beplante hoogteverschillen, met onder meer de zgn. Koepelberg, waartussen de slingervijver is ingebed en waar slingerpaden lopen. Rondom een deel van de aanleg ligt een subtiel slingerende waterloop. Deze waterloop ligt als een lus rondom de parkweide ten zuiden van het huis. Tevens ligt hier een gedeelte van de vrijwel geheel bewaard gebleven oude zeedijk (ca. 1829-1830) die door eigenaar B.J. van Sonsbeeck werd aangelegd ter kering van het zeewater. De aanleg aan weerszijden en de voorzijde van het huis kreeg een meer open karakter. Ten zuiden van het huis ligt een open parkweide. Hierom ligt het wandelpark. Ten noorden van het huis liggen nutstuinen (boomgaard, moestuin) en een tennisbaan en zwembad (deze twee onderdelen vallen buiten de becherming van rijkswege). Den Alerdinckweg is een onverharde lange rechte laan (aan weerszijden beplant met o.a. linde en eik), aan het begin van de laan staat een eenvoudig toegangshek. Haaks op Den Alerdinckweg ligt de oprijlaan naar het (thans) ovale voorplein voor het huis. Aan het begin van deze oprijlaan staat een toegangshek. Aan de oostzijde van Den Alerdinckweg, ligt het overpark, bestaande uit een fraaie, zich uitvouwende en open weide waar een wandeling omheen loopt. De wandeling bestaat gedeeltelijk uit een beukenberceau (top. Kromme Allee). De wandeling vertakt zich en loopt ook rondom het terrein ten noorden van het open bouwland. Door de wandeling en de berceau is dit gedeelte van de buitenplaats nauw verbonden met het meer besloten en parkachtige gedeelte direct om het huis. Vanuit het huis zijn er zichten op dit gedeelte, dat altijd in gebruik is geweest als agrarische grond (hakhout, bouwgrond en weiland) ten behoeve van de buitenplaats. In het meest noordelijke deel van het overpark werd in de jaren '70 een vormingscentrum gebouwd.

Waardering

De HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG behorende tot de buitenplaats Den Alerdinck is van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- als voorbeeld van een in fasen ontstane tuin- en parkaanleg, bestaande uit een in structuur gaaf bewaard gebleven 17de- en 18de-eeuws lanenstelsel, dat in de vroege 19de eeuw werd opgenomen binnen een gaaf bewaard landschapspark waarin een fraaie en karakteristiek slingerende vijverpartij, slingerpaden en verschillende doorzichten;
- vanwege het overpark bestaande uit ondermeer hakhoutbossen, het zich ontvouwende open bouwland en de lange wandeling met berceau die door en om een groot gedeelte van het overpark loopt;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de visuele en functionele samenhang tussen de verschillende complexonderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg